

Hvorfor give frivilligt afkald på et gode?

En betragtning til fastetiden
om livets uundgåelige – og
nødvendige – prioriteringer

Af Jacob Thomsen

Enhver kristen kan umiddelbart forstå, at man bør vende sig fra de ting i livet, der ikke er goder, men skadelige for os, fordi de fører os bort fra Gud. Alt dét, der "strider mod Guds vilje", som det hedder i en gammelluthersk katekismes definition af synd. Men hvorfor i alverden skulle det være tilrådeligt, at give afkald på goder, som er Guds gaver? Er det ikke foragt for Guds gode gaver og livsfjendsk verdensforagt? Hvorfor give frivilligt afkald på, hvad der ikke er synd?

Nu lærer livet os for det første, at livets goder er så mange, at ingen kan få dem alle. Hele livet igennem må vi træffe valg, som indebærer frivilligt afkald på goder. Vore muligheder begrænses, når vi vælger ægtefælle eller job. Det begrænser forældres livsudfoldelse, når de vil have børn. Men ikke bare mængden af livets goder nødvendiggør vore valg og dermed fravalg på livets vej. Også godernes forskellige værdi gør en prioritering og et fravalg nødvendigt. Uanset om de alle er Guds gode gaver, har de ikke alle samme værdi for den enkelte: personlige relationer står over døde ting, tidsbegrænsede goder viger for længerevarende, materielle står principielt under de åndelige værdier etc. Med en gammel formulering er der altså højere goder til, som man bør lade ringere goder vige for.

Dersom man ikke bevidst prioriterer goder og vælger nogle fra, er man i tilfældighedernes vold eller lader i virkeligheden andre prioritere på ens vegne. Livet kræver en vurdering af os, ellers er det kun lykkens lunefulde spil, der kommer til at bestemme, hvad vi får eller ikke får af livets goder.

Vor vurdering skal også afsløre, hvad der kun er tilsyneladende goder for os. Vi bør ikke lade os blænde af dét, der i det ydre ser fordelagtigt ud, og især ikke af den almindelige mening. Man bør ikke anskaffe fjernsyn, blot fordi det er almindeligt at gøre det. Eller løbe efter de film, alle ser, og læse alle de mest omtalte bøger. Det kræver kriterier, værdinormer, at træffe et valg. Og en ældre herre kan tilføje den erfaring, at man bliver mere og mere kritisk med årene og prioriterer skrappere, fordi man ser sine år svinde, så at der er mindre tid tilbage at rutte med.

Det er lidt af en træningssag at kunne prioritere goder. I ungdommen lever man så at sige forlæns og kaster sig uden al for stor omtanke over de mest nærliggende goder, efterhånden som de byder

sig til. Men livet, der leves forlæns, forstås baglæns, som Kierkegaard siger det.¹ Det, der i ungdommens dage umiddelbart syntes naturstridigt, fordi man instinktivt tror at kunne få alle livets goder med, bliver en livsvisdom, når man er ældre. At give afkald uden bitterhed og dybe suk er i virkeligheden nøglen til livets lykke. Og jo før man vænner sig til det, des bedre. Det befrier for den krævementalitet, som kun fører til ulykke for os selv og for andre. Allerede i det små bør man i barneårene lære lykken ved at give frivilligt afkald til fordel for et højere gode: andres vel og vort evige vel.

Vedrørende vort evige vel, som er den dybeste grund til at lære den kunst at gøre sig fri af verden, den frigjorthed, der prises lige siden kirkefædrene, vil lignelsen om den rige yngling kunne lære os noget. Han havde lige siden sin ungdom holdt alle budene, altså prioriteret rigtigt mellem ondt og godt. Han havde for så vidt gjort Guds vilje, ved at holde hans bud. Og af Kristi egne ord ved vi: "Det er den, som elsker mig, der holder mine bud".² Ynglingen havde altså elsket Gud, ved at holde hans bud. Om ham kunne Kristus sige, som der står, at han sagde til den ligeledes retskafne unge farisæer: "Du er ikke langt fra Guds rige".³

Hvad mangler da? Ja, der mangler kun noget, hvis man forstår livet som *via perfectionis*, som vejen til fuldkommenhed. For hvad siger Jesus til den rige yngling? "Hvis du vil være fuldkommen, så gå hen og sælg alt og giv det til de fattige".⁴ Altså det sidste endelige skridt, det fuldstændige afkald på livets goder, efter at han skridtvis havde nærmet sig himlens port og givet en endeløs række afkald for at holde budene.

Den, der engang har lagt hånden på ploven, er mig ikke værd, siger Jesus, hvis han prioriterer om igen og forlader ploven. Vort mål er den totale frigjorthed, og det er den største nådegave at lære at gå ad "fuldkommenhedens vej". Målet kan synes fjernere og fjernere, ligesom Saligprisningernes Bjerg. Jo nærmere vi kommer de sneklædte tinder, des mere må vi dreje hovedet for at se den strålende top. Men vi er alle kaldet til saligheden. Måske er et af de vigtigste hjælpemidler til at komme frem ad denne vej, at vi lærer frivilligt og med glæde at give afkald på goder – til fordel for endnu højere værdier. Ikke for intet kaldte de kristne i oldtiden deres lære for "Vejen".⁵ Kristus er Vejen, Sandheden og Livet,⁶ men måske netop i den rækkefølge: vejen først! Den leder til Sandheden, og Sandheden skal frigøre os til Livet!

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

¹ Citat fra Journalen JJ:167 (1843), Søren Kierkegaards Skrifter, bd. 18, s. 306.

² Joh 14,21

³ Mark 12,34

⁴ Mark 10,21

⁵ Jf. ApG 19,9; ApG 19,23; ApG 24,14; ApG 24,22

⁶ Joh 14,6: Jesus sagde til ham: Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig.